

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

VI. évfolyam

2009/4. sz.

9. Országos ODR konferencia

Tatabánya

2009. október 12.

Fejlesztési lehetőségek a TÁMOP kapcsán
9. Országos ODR konferencia Tatabányán a József Attila Megyei Könyvtárban

- 2009. október 12. -

11.00 - 11.05	Megnyitó <i>Dr. Monostori Imre igazgató</i> - József Attila Megyei Könyvtár
11.05 - 11.45	MOKKA - ODR továbbfejlesztés - TÁMOP <i>Bánkeszi Katalin projekt-vezető</i> - OSZK
11.45 - 12.10	Elektronikus dokumentumküldés – egy vizsgálat tapasztalatai <i>Tóth Andrea könyvtári szakreferens</i> - OSZK
12.10 - 12.30	ODR és ARIEL tapasztalatok egy határon túli könyvtárban <i>Papp József</i> - Múraszombat
12.30 - 12.50	Könyvtárközi kölcsönzés a KSH Könyvtárában <i>Rettich Béla főtanácsos</i> - KSH Könyvtár
13.00 - 14.00	Közös ebéd
14.00 - 15.00	Hozzászólások, problémák megvitatása
15.00 -	Könyvtári integrált rendszerek - műhelymunka a fejlesztőkkel – eCorvina, EX-LH, TEXTLIB, SZTAKI-Monguz, IqSys, Szirén, Szikla
15.00-	Elektronikus dokumentumküldés – műhelymunka a határon túli könyvtárosokkal

Fejlesztési lehetőségek a TÁMOP kapcsán (Beszámoló a délelőtti előadásokról)

Ahogy már az elmúlt évben is, a „Könyves Vasárnap” után várta a könyvtárosokat a J. A. M. K. Tatabányán.

A könyvtár igazgatója, *Monostori Imre* köszöntőjét egy rövid mondattal kezdte: „Kihívások előtt állunk!” Évről-évre szaporodnak az igények a könyvtárakkal szemben. Ezeket az igényeket ki kell elégíteni, ezért szükséges és kell a könyvtár-profilon is változtatni. Olyat is vállalni kell, ami korábban elképzelhetetlen volt, mint könyvtári szolgáltatás. (Pl. a Miskolci Egyetem Könyvtárában új, fizetős szolgáltatás lett a dokumentumok spirálózása – S. P.) Bizonyítani kell, hogy adott létszám mellett mit végeztünk el (finanszírozási nehézségek elkerülhetetlenek). „A könyvtárhasználat meg kell keresni, el kell adni a szolgáltatást!” A könyvtárközi kölcsönzés fő funkció, népszerű, az egyik legnépszerűbb a könyvtári szolgáltatások sorában.

Bánkeszi Katalin, projektvezető a nemzeti könyvtárból, a „MOKKA – ODR – továbbfejlesztés – TÁMOP” c. előadásában a jelenleg folyó munkáról, ill. tervekről számolt be.

A Könyvtári Intézet honlapjára 2009. július 3-án felkerült a TÁMOP (3.2.4/08/2 „Tudásdepó-Expressz” – A könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében) Országos elektronikus szolgáltatások bővítése, fejlesztése c. pályázati konstrukció, melyben az első ütem nyertesei között van a nemzeti könyvtár is: „... az élethosszig tartó tanulásért. Országos és intézményi fejlesztések a tanulás szolgálatában az állományok hozzáférhetőségének biztosítására, innovatív új szolgáltatásainak kialakítására és az olvasás népszerűsítésére” – 227.000.240 forintot fordíthatnak e célokra.

A nyertes pályázatnak része a MOKKA fejlesztése. Országos jelentőségű feladat a közös katalógus fejlesztése; feltöltés retrospektív adatokkal; a Könyvtári Intézet országos oktatási feladatai.

Azért említünk MOKKA-ODR adatbázist, mert a két adatbázis egyesült. A TÁMOP- és TIOP pályázatokkal kapcsolatban hármas összefogást kell említeni: az OSZK a közös katalógust (benne az ODR-adatbázist, bibliográfiai alapot) gondolja; DEENK – Debrecenben van a tükörszerver, az ODR szolgáltatás; SZTEEK – Szegeden található a fejlesztések céljára és a szolgáltatás gördülékenységének biztosítására a háttéradatbázis.

Célkitűzés, más fejlesztésekkel való összehangolás: az ugyancsak pályázati nyertes Pannon Egyetem az országos elektronikus dokumentumküldő rendszert dolgozza ki, és a szerzői jog által védett dokumentumok elektronikus szolgáltatását. A Miskolci Egyetem a MATARKA-EPA-HUMANUS-fejlesztésben, valamint a digitális cikkarchívum létrehozásában vesz részt.

Említésre került más rendszerekkel való kapcsolat terve is, többek között:

- kapcsolódás a helyi adatbázisokkal, adatsere;
- adatszolgáltatás az EDL (Európai Digitális Könyvtár) felé;

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülete

4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

VI. évfolyam

2009/4. sz.

- MNDA (Magyar Nemzeti Digitális Archívum)-kapcsolat.

Végül a MOKKA-fejlesztés 2009-2011-ig tartó ütemezéséről és a fejlesztési irányokról kaptunk tájékoztatást:

- szakértői csoportok készítik el a közbeszerzés specifikációit;
- véleményezi a MOKKA Egyesület Informatikai Bizottsága, valamint az IKSZ és az MKE;
- közbeszerzési eljárás lebonyolítása;
- szerződéskötés;
- megvalósítás;
- javítás.

Fontos, hogy

- informatikailag nyitott rendszer legyen a MOKKA;
- szükséges a betöltő rendszert korszerűsíteni;
- biztonsági megoldásokat kell kialakítani;
- besorolási adatok kezelése központi legyen;
- statisztikai (adatforgalmi és használói) monitoring-rendszer épüljön.

A KÖZTAURUSZ-fejlesztés is kapcsolódik a MOKKA-fejlesztéshez:

- új beviteli rendszer szükséges (Relex (tezaurszkezelő)-rendszer helyett korszerű adatbázisra váltás);
- rugalmasabb együttműködés;
- könnyebb integráció a MOKKA-val és más rendszerekkel;
- központi tezaursz-kezelés.

Tóth Andrea, az OSZK szakreferense egy vizsgálat tapasztalatait foglalta össze. Az OKM Könyvtári Osztályának felkérése 2009 márciusában érkezett a Könyvtári Intézethez: "Miért nem nő a könyvtárközi kérések száma?" – téma-megjelöléssel. Egyrészt az ODR-tagkönyvtárak honlapjait figyelték, hogy propagálják-e a könyvtárközi dokumentum-ellátást a szolgáltatások között jól láthatóan vagy az SZMSZ-be foglalva. Másrészt kérdőíves felmérést készítettek (néhány kérdést jegyeztem le):

- hányan foglalkoznak csak a könyvtárközi-ellátással;
- a szolgáltatás folyamatossága sérül-e, ha a munkatárs beteg vagy szabadságon van;
- milyen dokumentum-típusokat kérnek, milyen terjedelemben;
- mennyi idő alatt tudják a kéréseket teljesíteni;
- milyen módon küldik el a dokumentumot: csatolt fájlként vagy ARIEL-el (dokumentum-továbbító szoftverrel).

Az összegzésben látható volt, hogy kevés könyvtár van, amelyik nem végez elektronikus dokumentumküldést a tárgyi feltétel és az e-jártasság hiánya miatt; kitűnt, sok helyen kérdés, hogy ingyenesen vagy térítési díjért szolgáltatassanak-e; a felhasználásnál szerzői jogi kérdések vetődtek fel. (Szerzői védelem alatt álló dokumentumot csak a képernyőn lehet szolgáltatni.)

Harmadik előadóként Muraszombatról érkezett a találkozóra Papp József nemzetiségi referens. Arról tájékoztatta a könyvtárosokat, hogy a júliustól szeptemberig tartó felmérés tükrében az ODR és az ARIEL használata hogyan alakult Szlovénia és más (szlovák, ukrán, szerb, horvát), különféle típusú tizenkét könyvtárban. Néhány pontra térek itt ki:

- minden könyvtárnak (kivéve Zentát) van internetes elérése, saját honlapja;
- közvetlen on-line kapcsolat a felhasználókkal, olvasókkal, a többi könyvtárral;
- 5 könyvtárban van digitalizált gyűjtemény (képeslap, helyi újság).

Elhangzott, hogy feladatként törekedni kell a MOKKA – ODR összehangolására, tekintettel kell lenni:

- a kiemelt határon túli könyvtárak állományára is;
- az elektronikus szolgáltatások szerzői jogi összehangolására Magyarországon és külföldön;
- a pályázati lehetőségek figyelésére, tervek kidolgozására.

Utolsóként Rettich Béla főtanácsos mutatta be könyvtárát – a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár történetéről, gyűjtőköréről, szolgáltatásairól kaptunk összefoglalást. Végül kiemelte, hogy az elektronikus dokumentum-szolgáltatás igen nagy jelentőséggel fog bírni a jövőben.

Selmeczi Pálma